

BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

Ikramova Aziza Aminovna

Buxoro davlat pedagogika instituti doktoranti,

Xorijiy tillar kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf darslarida interaktiv metodlardan foydalanish, boshlang'ich ta'limni tashkil etishda interaktiv metodlarning tutgan o'rni va interfaol metodlarning boshlang'ich ta'lim sinf o'qituvchilarining innovatsion faoliyatining in'sifatidagi ahamiyati.

Tayanch so'z va iboralar: Pedagogik texnologiyalar, ta'lim tamoyillari, modellashtirish.

Boshlang'ich ta'limni interaktiv metodlardan foydalangan holda tashkil etishning samaradorligini asoslashdan iborat.

1. Boshlang'ich ta'lim darsliklarini o'rganish va dars jarayonlarini kuzatish.
2. Interaktiv metodlarning mazmun-imkoniyatini o'rganish.
3. Boshlang'ich ta'limda interaktiv metodlarni qo'llashga doir dars ishlanmalarini yaratish va amalda qo'llash.

Bugungi kunda O'zbekiston huquqiy demokratik davlat va adolatli jamiyat yo'lida izchil qadamlar tashlayotganligi sababli kadrlar tayyorlash milliy dasturi tubdan isloh qilindi. Shaxs manfaati barcha manfaatlardan ustun qo'yildi va ta'lim ustuvorligi qaror topdi. Ta'lim sifatini yanada takomillashtirish "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" ni amalga oshirish shartlaridan biridir.

Interaktiv (inglizcha "interaction" anglatadi) metodlar- bu jamoa bo'lib fikrlash deb yuritiladi, ya'ni yuqorida aytib o'tganimizdek, bir paytning o'zida ham pedagog ham o'quvchining birdek faoliyati tushuniladi. Uning asosiy mazmuni ham, tarkibi ham shundan iboratdir. Interaktiv metodlar o'zining quyidagi o'ziga xos jihatlari bilan ajralib turadi:

1. Interfaol metodlar o'qituvchi va o'quvchining faol munosabati, bir-birini aniq anglay olishi.
2. Interfaol metodlarning maqsadi - dars qayerda va qay tartibda o'tkazilmasin, qay shaklda bo'lmasin, o'qituvchi bilan o'quvchining o'zaro hamfikrligini ta'minlash.
3. Ushbu metodlar orqali o'quvchi-yoshlarni erkin fikrlay olishga o'rgatish, mustaqil qaror qabul qilishni rivojlantirish, o'quvchilarni kelajakda o'zi mustaqil ravishda kasb tanlay olishini ta'minlash kabilarni o'z oldiga maqsad qilib qo'yadi.

Shunday qilib, hozirgi kunda interaktiv metodlarning quyidagi turlari mavjud:

1. Aqliy hujum. Breyntorming.
2. Jamoaviy o'qitish usuli.
3. Kichik guruhlarda ishlash.
4. O'yinli o'qitish.
5. Muloqot metodi.
6. Bumerang.

7. Tarmoqlar metodi.
8. Boshqaruv metodi va boshqalar.

Bu metodlardan bir nechtasiga to'xtalib o'tishni joiz bildik. Bugungi kunda miya faoliyatining ish koeffitsientini oshirishga qaratilgan turli xil metodlar o'ylab topilmoqda. Vaholanki, olimlarning fikriga qaraganda, inson miyasining 7 % gina ishlar ekan, xolos.

Eng avvalo, aqliy hujum metodiga to'xtalib o'tmoqchimiz. Chunki bu metod eng ommalashgan metodlardan biridir.

“AQLIY HUJUM”- “breynstorming” (brain storming) ingliz tilidan olingan bo'lib, faol harakatli ta'lim metodlaridan biri hisoblanadi. Bu metod aqliy faollikni va ijodiy barkamollikni qolaversa, innovatsion g'oyalarni rivojlantirish, ularni yanada takomillashtirishda qo'l keladi. Avvalo, o'quvchilarni erkin fikrlashga chorlaydi, ularni erkin harakat qilishga, har qanday vaziyatdan o'z fikri orqali qiyinchiliklarsiz chiqib ketishga, turli xil davralarda o'zini odatdagidek boshqara olishga o'rgatadi. Bundan tashqari, o'quvchilar o'zlariga berilgan vazifa va savollarga odatdagidan ko'ra keng dunyoqarashlari orqali fikr yuritishga, o'z tasavvurlari va o'y-xayollaridan ijobiy tarzda foydalangan holda javob topishga erishishadi.

Shuningdek, bu metoddan samarali foydalanish uchun quyidagilarga amal qilish kerak:

1. Mashg'ulot ishtirokchilari o'zlarini erkin darajada his qilishlari;
2. G'oyalarni bildirish uchun kerakli jihozlar va anjomlar (doska, yozuv stoli yoki varaqalar);
3. Mavzu yoki o'rta tashlanadigan muammoni aniqlash;
4. Mashg'ulot jarayonida belgilangan shart va qonun-qoidalarni aniqlash va boshqalar. Aqliy xujum metodining ba'zi bir kamchilik tomonlari ham mavjud bo'lib, ular quyidagilar:
 - O'qituvchining o'quvchilarga nisbatan berayotgan savoli yoki qo'yilayotgan talabining qanchalar to'g'riligini ta'minlash;
 - O'quvchilarning barini birdek nazorat qila olish, barchasiga tengdan e'tibor qaratish.

“JAMOAVIY O'QITISH USULI”- bu usul bundan 1 asr oldin vujudga kelgan. Jamoaviy o'qitish tizimi shunisi bilan ahamiyatliki, bunda o'quvchi-yoshlar jamoa bilan birgalikda qanday fikr yurita olish, bir-biriga o'rgata olish, birgalikda fikr almashish, nafaqat o'zining fikrini bildira olish balki, boshqa do'stlarining fikrini hurmat qilishga o'rgatadi. Jamoa bilan hamnafas ishlashga, bir-biridan bilmagan ma'lumotlarini o'rganib, bilim saviyasini yanada kengaytirishga o'rgatadi. Uning yana bir ahamiyatli tomoni shundan iboratki, o'quvchilar endilikda auditoriyaga xohlagan paytda kelishi va imtihonni ham xohlagan paytda topshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Ta'lim jarayonida o'quvchilarni bilim, ko'nikma va malakalarini yanada kengaytirishga, mustahkam nazariy va amaliy bilim bilan ta'minlashga, ularni kasbiy mahoratini oshirishga, kelajakda o'qitish jarayonida yangi pedagogik texnologiyalardan foydalana olishini ta'minlashdan iboratdir.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, zamonaviy o'qitish metodlari va texnologiyalari orqali o'quvchilar yanada o'zlarining bilimlarini kengaytirib, kuchaytirib, o'z kuchiga bo'lgan ishonch va qobilyatini mustahkamlashlari kerak. Shunday ekan, biz boshlang'ich ta'lim

o'qituvchilarini o'z darslarida faol interaktiv metodlardan foydalangan holda o'tkazishlarini shu o'rinda o'quvchi-yoshlarga yetarli darajada ta'lim va tarbiya berishlarini istagan bo'lardik.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Karimov I.A. Istiqlol va ma'naviyat. T.: O'zbekiston, 1994.- 160 b.
2. Saidova G.M. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida interaktiv metodlardan foydalanish. N.: O'zbekiston, 2012.
3. M. Osim. Karvon yo'llarida. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1987.